

מסורת הש"ס

(א) [ג'ל שמינן, ט] לקמן ק' [נעיונין למלך, א] ג' כ"ב נה: כתיבתו י"ח, ד' [ג'כ"ב ט, א] (א) [לקמן ע"ב ודף פ"א, ג'לעל] (ו) [ע"ה, א] ד"של מ"ו, ח] דף [א, א] (ט) ג'כ"ה לב, ד"ש"י ד"ה אלפסין תרתיים משמע שעריות ג"כ לשון עיר ופירושו נות כרך קטן ונבוא' (קליגשפעד) טערעניען, (י) [וע"ש מוס' פסחים פ"ה ד"ה גנגרין, א] (ק, דף, א) (ט) [לעיל ע"ה, ג'לעל]

הנהגות הב"ח

(א) גבי' נעשית לאשהי כמי שקלטה כלב' לו ששפסע: (ב) שם לשם רשויות פטור. כ"ב ע"ל כפי הזרק ריש דף ח': (ג) שם הוא גענויניו, דבק כדי ליתן כהל' השפף נהל' כדי ליתן וכו' על ציידיו, ושעהו כדי ליתן על פי נקב קטן תנא כדי ליתן על פי נקב קטן של יין, מרסית כדי לעשות כ"ל, ויפסקא זפת ופפמית כדי לעשות כו' נתקח: (ד) רש"י ד"ה כסחא חפץ יין הנחת גופו כסחא חפץ אפילו כ"י (ה) ד"ה סקר ליה שער: (ו) ד"ה ואמאי וכו' להכעטל' אחד הוציא מטכרפי לכ':

גליון הש"ס

גבי' בשתי העלמות פטור, ע"י לקמן דף ק' ע"ב: שם ר"א כהלים א' ברשות אחד חייב ע"ין לקמן דף ל' ע"ה: רש"י וכו' והוא שיש חיוב המצא וכו' בגין קרפא יותר מבית סאבים, ע"י דלף ק' ז ע"ה וכו':

מוסף רש"י

הוא בסוף הסכת.

רבינו הגאול

היה נקובה מצידה, "נניא" לקמיון בלשון יין הוא בית הדיו שכתובין ממנו הספרים, פיר' ואי מליק (כלי) בדיו כדי לכתוב שני אותיות בקולמוס חייב (ואי מפיק ליה כלי בעא שפי, דלאו כל הדיו הדוא כתבא נפיק בקולמוס. הילכך צריך טפי כי הכיז דלפיוק שיעורו שתי אותיות, ומפרש בן ברושלמה הדניא אם בכלי עין יותר, ומאן דמפיק דיו בכלי כדי לכתוב בו, חייב על הדיו ואינו חייב, הכלי מפני שהכלי טפילה, ותנן המוציא אוכלין פחות מכשיעור בכלי, פטור אף על הכלי, שהכלי טפילה לו. המוציא אוכלין מכשיעור בכלי, חייב באוכלין ופטור על הכלי, ועקירתו פיה חוץ לו כלי ברשות היחיד והנחתו ברשות הרבים בביר, הוא עקירה והנחה כדאמרי התם דיו של אדם חשוב לו כד' על ד' אמות, ובקולמוסין שחובין לו ד' על ד', פיר' לקמיון מחבורה של סופרים הוא ידוע בארץ ארם, הוא רבעא בקולמוס וכשיעור אות אחת בכלי עלתה בתיקון. כתבתון הנתחן, א"ע"י רבעיא בהוצאה עקירה מרשות [וח] והנחה ברשות אחת ע"ג מקום ד', כי הכי חזקא אמרין ידו של אדם חשוב לו כד' [על ד'] הכי ימי האב תחיבתו הנתחן, ויחסיא ההוציא חצי גרוגרת שהוא חצי שיעור הוצאה והנחה, וחזר והוציא חצי גרוגרת אחרת, אם הניח את החצי השני קרוב לראשון, או ששעבירו דיו עליו של ראשון קרוב ג' טפחים וכו', וזו היא שפעתא דרבא משום הדא חצי גרוגרת והיא חצי גרוגרת משפסין לחיבור, ואף על פי שלא הניח, הדתם

ז' אופיות בדיו. דיו יבש: שסי אופיות נקולמוס. כלומר כל היכא דמפיק ליה שיעורו כשמי אופיות: קלמרין. קסת הסופר: אום אחס בדיו אום אחס נקולמוס. מי מטכרפי או לא, ואי אמרת מיפוק ליה משום קולמוס לא מחייב עליה משום שהוא טפל לפחות מכשיעור דמנן לקמן (דף ג'): המוציא אוכלין פחות מכשיעור בכלי פטור אף על הכלי מפני שהכלי טפילה לו: כשהוא מהלך. שלא עמד לפוש דמהי הנחת גופו הנחה (י) אפילו הכי חייב דעיקר הנחת דיו על הכתב הוא: וחזר והוציא. כהעלם אחד: חסר (י) שיעור דקמייסא.

כשמתייצבה נחסר השיעור ולכי גמרה הולאה דצענין ללרפוע אין כאן שיעור ז' אופיות: ואמאי לא מנחה. וכיון דבהעלם אחד (ו) מטכרפי לכי גמרה הולאה: כמי שקלטע כלב. דמנן לקמן (דף קב). הזורק וקלטע כלב פטור דלא הויא הנחה מכחו והכל נמי כי גמרה הולאה טפלה להנחה קמייסא והיא כמאל' דלימא: לרננן. דפליגי לקמן כהזורק) ולית לכו קלוטע כמו שהנחה אפילו עברה סמוך לקרקע לא מחייב שיהיה על גבי משאו מוקס כל שהוא ולא צענין מוקס ד' הולא ובתוך ג' הוא מ"מ הנחה כל דהו צענין: מעציב. לא כריך הנחה דהא מנחה בידו דידו סמוכה לקרקע: לשתי רשויות. ושמהין ר"ה אלא שיש הפסק צניינס: והוא שיש חיוב העלם צניינס. שמופסקות אכל א' היה כרמלית מפסיקין ° כגון קרפא יותר מצית סאמים או צקעה וכו' צמים פתוחים אחד להי"ר זה ואחד לזה

והואיל חצי גרוגרת מצית זה לרשות זה וחצי גרוגרת מצית זה לרשות זה שהיא פתוחה לה חייב דכיון דלא מפסיק לה ר"ה חדא רשותא הוא: פיסלא. עץ שוכב לרחנו של רה"ר וממלא כל רחבו והואיל חצי גרוגרת מציתו מכאן וחצי גרוגרת מכאן: כרשום גיטין דמי. ולענין גיטין פיסלא רשות לנפשה הוא כדלמנן כהזורק (גיטין דף ע"ה): ההוא גברא דזרק גיטא לציבתו בחצירו איגנדר גיטא ונפל כפיסלא ואוקי התם שהשליט לה מקום בחצירו חד מקום מושלי אינשי תרי מקומות לא מושלי אינשי: הא לא כהל'. אלא שמי עינים: לנעווע. שהולכות מעוטפות ואין מגלות אלא עין אחד לראות וכוחלות אותו: צעירניווע. צנות כפרים) אין צריכות צניעות כל כך שאין שמוק וקלות ראש מנזי שם וסו מועטין ואין מכסין פניהם וכוחלות ז' עיניהם: שפשא שצראש קנה של ציידין. מושיצין נסר קטן כראש קנה ונותנין עליו דבק והעוף יושב עליה ונדבק צו וצריך ליתן שם הרבה כדי שיהא העוף נדבק צו: של יין. למעוטי שמן ודבש שהיין צו דרך נקב קטן יותר משמן ודבש: לפאו. לטווח צקשים שצו: שער

דלענין גיטין חשוב מקום צפני עצמו הכי נמי מחלק רשויות ולר"י נראה אפילו פיסלא שהוא כרמלית ושני ליה לאצי צין כרמלית המיעטלגת לשאינה מיעטלגת: ב'ייתיבי רשב"א אומר. לרצ הונא פריך דאי לאו רצ הונא הוה מוקמי מתני' לרפואה: אם לרפואה. וצ"פ רבינו שמואל אם לרפואה הנניעו ו"ה חייצין עליו כל העולם כדי לכוול עין אחת דלרשע"ט אית ליה"ט דנחמייצ זה צמחשצו של זה ואם לקשט כלומר אם לא הנניעו לרפואה אלא לקשט צ"ב שמי עינים דסתמו עומד לקישוט ואין נראה לר"י דלעיל מנא דם כדי לכוול עין אחת דכ"א צמוציא אכל צמניע צכל שהוא אלמא צמניע חייצ"כ צפחות מלכחול צו עין אחת ונראה לר"י דה"פ אם לרפואה שאותו כחול ראו לרפואה שיעורו כדי לכוול עין אחת אפי' לא הנניעו לכך אי נמי אם לרפואה שצאוומו מקום עושין אותו לרפואה ואם לקשט שעושין אותו לקישוט ואין רגילין לעשות ממנו רפואה כדי לכוול שמי עינים: הרסרת כדי לעשות פי בור. אע"י דלמר לעיל (דף עט.) אין אדם טורח לגבל טיט כדי לעשות פי צו כור מרסית חשיב טפי מטיט דמנניעין אותו לעשות פי כור של כורפי וצב"כ אי נמי הכא מייירי צמנובל:

המוציא יין פרק שמיני שבת

פ.

אות אחת בקולמוס ואות אחת בקלמרין. אע"פ ששני קולמוסים מטכרפי כה"ג שמא לא מטכרפי:

והעבירה דרך עליה. מפרש הרב פורת אדה"ה אפי' שלא דרך עליה אם העבירה מוך שלשה לקרקע מטכרף דהא

אמרין צמנוק כהעלם אחד חייב אפילו לשתי רשויות ואפילו רצי יוסי לא צעי אלא רשות אחת אלא עליה לא צעי ונקט דרך עליה^ב דלפי' גבזה מן הקרקע ג' טפחים חייב כיון דהוי מוך ג' למצי גרוגרת המונחת ע"ג קרקע^א: **והא אמר רבא תוך שלשה לרבנן** צריך הנחה ע"ג משהו. תימה

לר"י דמנן לקמן צריש הזורק (דף יז.) הזורק מרה"י להי"י ורה"י צבמלע"ה עקיבא מחייב וחכמים פוטרין ומני עלה בגמרא [אז.] מוך ג' לדה"ה חייב אלמא לכ"ע לא צענין הנחה ע"ג משהו מוך ג' ומיכן דרצא סבר כרצי יהודה דהמונא תפילין (שעיונין א:.) גבי היה קורא על ראש הגג^א כו' רצי יהודה אומר אפילו אינו מסולק מן הארץ אלא מלא החוט גוליו אללו וטעמא דאפילו אין איגודו בידו ליכא איסור^א אס מציאו אללו דצעי הנחה ע"ג משהו כדאמר התם בגמרא וא"ת^א ומאי פריך התם לימא רצא כתנאי אמרה לשמעמיה דע"כ כתנאי אמרה דתנא דצרימא דהזורק לא סבר כוומיה וי"ל דהכי פריך לימא כתנאי דמתנימין דהתם אמרה לשמעמיה דצבא לא קפיד אמר תנא דצרימא פליג עליה^ט אלא דלא ליפלגו עליה רצנן דמתנימין דהתם מיהו תימה לר"י דלקמן כהזורק (דף א:.) תנא מרה"י לרשות הרצים ועבר ד' אמות צרה"ר ר' יהודה מחייב וחכמים פוטרין לעולם רצי יהודה רצי יהודה חלף הוא דמחייב וחכמים פוטרין לגמרי ומשכחת לה דלמר עד דנפסקא למה"ר מנחם דרצי יהודה סבר אמרי' קלוטע כמי שהונחה דמיא אלמא לא צענין לרצי יהודה' הנחה ע"ג משהו ונראה לר"י דהתם מייירי צמנגלגל צרה"ר ועדיף משאר קלוטע צאזיר והוי כמונא לרצי יהודה והא דקשה ממנתי' דהתס"י דקמין ורק לתוך ארצב אמות ונמגלגל חוץ לארצב כי שם [נצדיא לחומת] נפרש צעו"ה: **בהעלם אחד** לרשות אחד חייב. הקשה רבינו תם ^אדלמר כהצונה (לקמן דף:) כתב אום אחת צטנצילא ואות אחת צצפורי חייב^ב ונראה לו כגירסת ר"ח מרשות אחת חייב מצ' רשויות פטור דצעי' עקירה ממוקס אחד ור"י אומר^ג דודאי גבי כמיצור אין לו לימנמר ממוקס קריצה לאו כממוקס מעשה דמי^ד אכל"ט הולאה לא הויא עד דמיימי תרוייהו לרשות אחד^{טו}: **אבל פיסלא** צא. צגיטין צפרק הזורק (דף עו:.) משמע דאית

ציה ד' אמות על ד' אמות ואינו גבזה י' ואינו רחב ד' ואומר ריב"א דללישא קמא כריך לפרש הכל שהוא רשות הרצים כגון שרצים מחפסין עליו דאי כרמלית האמר אפי' אפילו כרמלית ורצא דלמר אפילו פיסלא קבר אף על פי שהוא רשות הרצים כיון שצאזיר אפילו פיסלא שהוא כרמלית ושני ליה לאצי צין כרמלית המיעטלגת לשאינה מיעטלגת: **ב'ייתיבי רשב"א** אומר. לרצ הונא פריך דאי לאו רצ הונא הוה מוקמי מתני' לרפואה: **אם לרפואה.** וצ"פ רבינו שמואל אם לרפואה הנניעו ו"ה חייצין עליו כל העולם כדי לכוול עין אחת דלרשע"ט אית ליה"ט דנחמייצ זה צמחשצו של זה ואם לקשט כלומר אם לא הנניעו לרפואה אלא לקשט צ"ב שמי עינים דסתמו עומד לקישוט ואין נראה לר"י דלעיל מנא דם כדי לכוול עין אחת דכ"א צמוציא אכל צמניע צכל שהוא אלמא צמניע חייצ"כ צפחות מלכחול צו עין אחת ונראה לר"י דה"פ אם לרפואה שאותו כחול ראו לרפואה שיעורו כדי לכוול עין אחת אפי' לא הנניעו לכך אי נמי אם לרפואה שצאוומו מקום עושין אותו לקישוט ואין רגילין לעשות ממנו רפואה כדי לכוול שמי עינים: **הרסרת כדי לעשות פי בור.** אע"י דלמר לעיל (דף עט.) אין אדם טורח לגבל טיט כדי לעשות פי צו כור מרסית חשיב טפי מטיט דמנניעין אותו לעשות פי כור של כורפי וצב"כ אי נמי הכא מייירי צמנובל:

ציה ד' אמות על ד' אמות ואינו גבזה י' ואינו רחב ד' ואומר ריב"א דללישא קמא כריך לפרש הכל שהוא רשות הרצים כגון שרצים מחפסין עליו דאי כרמלית האמר אפי' אפילו כרמלית ורצא דלמר אפילו פיסלא קבר אף על פי שהוא רשות הרצים כיון שצאזיר אפילו פיסלא שהוא כרמלית ושני ליה לאצי צין כרמלית המיעטלגת לשאינה מיעטלגת: **ב'ייתיבי רשב"א** אומר. לרצ הונא פריך דאי לאו רצ הונא הוה מוקמי מתני' לרפואה: **אם לרפואה.** וצ"פ רבינו שמואל אם לרפואה הנניעו ו"ה חייצין עליו כל העולם כדי לכוול עין אחת דלרשע"ט אית ליה"ט דנחמייצ זה צמחשצו של זה ואם לקשט כלומר אם לא הנניעו לרפואה אלא לקשט צ"ב שמי עינים דסתמו עומד לקישוט ואין נראה לר"י דלעיל מנא דם כדי לכוול עין אחת דכ"א צמוציא אכל צמניע צכל שהוא אלמא צמניע חייצ"כ צפחות מלכחול צו עין אחת ונראה לר"י דה"פ אם לרפואה שאותו כחול ראו לרפואה שיעורו כדי לכוול עין אחת אפי' לא הנניעו לכך אי נמי אם לרפואה שצאוומו מקום עושין אותו לקישוט ואין רגילין לעשות ממנו רפואה כדי לכוול שמי עינים: **הרסרת כדי לעשות פי בור.** אע"י דלמר לעיל (דף עט.) אין אדם טורח לגבל טיט כדי לעשות פי צו כור מרסית חשיב טפי מטיט דמנניעין אותו לעשות פי כור של כורפי וצב"כ אי נמי הכא מייירי צמנובל:

קאי כיון שאסור להוציא אליו כלום מרה"י כב' רשויות דמיין, ואם הוציא מו חצי שיעור ומו חצי שיעור פטור. רבא לטעמיה דאמר רשות שבת כרמלית גיטין. אמר רב יוסף א' הואי ארבע אמות על ארבע אמות פלוג דאורי' רשותא לנפשיה, ואי לאו היא רשותא הויא, וקסבר רבא היא רשותא בשבת מיפסלא כי הכיז דמפלגא לענין גיטין. ופי' פיסלא, מקום כגון עמוד. גבזה עשהו ורחב ד'. כחול כדי לכוול עין אחת. וא"ר הונא שכן צנועות כוחלות עין אחת. הכין פירושה שכווחלת עין אחת ומכסה את העין האחרת ורואה לשוק וזרעה אחת מעניה. [וה] הונא הוא דמאנין לאו רב הונא. והוא דר' שמעון בן אלעזר אם להנשיא י' צענים אקוטנא (בעינות) שצינן גיטולא לצאת לשוק, ואן שם שוק לצאת אליו. חרסית כדי לעשות פי כור של צורפי זה, ר' יהודה אומר כדי לעשות טיטפוט. פירוש טיטפוט, גבושט או בנין בארץ ששופטין עליו את הקרייה. וג' טיטפוטין זה, ויש שמוכנין טפוט לכחול ומניחין עליו את קרייה וסומכין אותו לכחול. ומקשינן כי מכדי בשיעורא דשבת קא חזינו דר' יהודה קא מחייב ומפטע מן שיעורו דרבנן, דהא לענין מן לרבנן אלא בכדי לעשות חלאי לנפש ולכבהה, ור' יהודה מחייב אפילו על מה שנוטלין ממנו מדת מנעל לקטן. ומוקמינן להאי טפפוט לכירה קטנה קאמר, והוא בציר מן פי הכור של צורפי זהב.

עין משפט ור מוצה

י א ב ג מו' פ"ח מהל' שבת הלכה ע': יח ד ה שם הלכה ג': י ו יז ט שם הלכה ד': כ ח ט שם הלכה ט': כ א י שם הלכה יא':

פסוק

מוסף תוספות

א. דלאו למימרא שאם לא העבירה דרך עליה שיהא פטור ואצ"פ שהעבירה דרך שלשה טפחים לקרקע, דהא ליתא. רמב"ם. ב. דהשוא לא צריך שיהא תוך ג'. מוס' פסחים פ"ה. ג. דבארעא סמיכתא דמי. שטת להר"ן [ועי' שפ"ט]. ד. בספר. מוס' הל"ש. ה. ונתגלגל מידו למעלה משעורו טפחים. מוס' הל"ש. ו. דר' יהודה משום דליכא לא למיגור אטו אין אגרו בידו. מוס' הל"ש. ז. דארייתא. מוס' הל"ש. ח. א"ר. מוס' הל"ש. ט. ופי' שבת על מין. ט. הואיל ומניין כולה אתא כוונה. נמנין לקמן א:.' גופיה. מוס' הל"ש. יא. מהא. מוס' הל"ש. יב. מחזור קריבה לאו כמחזור מעשה דמי. מוס' הל"ש. יג. שיש ליישב גירסת הספרים. מוס' הל"ש. יד. דבשעת כתיבה כבר נגמרה המלאכה אלא צריך לקרובן שיהיו נתנין זה עם זה. מוס' הל"ש. טו. הכא דמלאכה דעבד הינו. מוס' הל"ש. טז. ורשויות הא מוחלקות, והוא לי' כמי שאכל חצי יות חלב מחתיכה זו וחזר ואכל חצי יות אחר מחתיכה זו דאין זו תלו' בכו וימיקרו שתי העלמות. שטה להר"ן. יז. ויחמה אם אין מצניעין אותו לרפואה עין אחת אמאי מחייב אם הוציא לרפואה. מוס' הל"ש. יח. כחול. מוס' הל"ש. יט. לטעמיה. מוס' הל"ש. כ. שיעורו. מוס' הל"ש. כא. בכל שהוא אפי'. מוס' הל"ש. כב. ואדם טורח לגבל לעשות פי כור. מוס' הל"ש.

פסוק

ראו גם

והוא רבא לטעמיה דאמר רבא רשות שבת כרשות גיטין דמיא. והמצנע עיקר דילה במס' גיטין בפרק הזורק (דף עט) אמר רב חסדא רשויות חלוקות בגיטין. ומיקמי הכי [עט טו] אמר רבא הווא גברא דורק לא גיטא דרביהו, הוות קיימא בחצר ואלי גיטא נפל כפיסלא. אמר רב יוסף חזין אי חור ד' אמות ארבע אמות פלג לה רשותא לנפשה כו' וסבר רבא כי דין רשויות של גיטין הוא, וכמו שאם יש בזה הפסל ד' אמות על ד' אמות או שיש בגובהו י' טפחים עשה רשות לצמצו ונגבל מכלל החצר, כמו כן הוא מבדיל בין ר' רשויות לענין שבת. ובהו פיר' [עט דף עט] אמר עיר רבא ג' מידות בגיטין. ודריע אהנו באלו השלש מידות חלוקות דין גיטין מדין השבת, ולענין רשויות הוא יחד ואין ביניהן חלוקות ביניהן. וגם נזכרה השמועה של רבא עם זו הבביתא בפרק חזקת הבתים (ב"ב דף נח.)

פסוק

רבינו הגאול (המשך)

חיוב חטאת, אסור להוציא מזו לזו מרשיות [רשויות] הן, ואם הוציא מזו חצי שיעור ומזו חצי שיעור פטור. אבל אם יש ביניהן פיסלא דלא חשיב למיהוה כרמלית, אלא מקום פטור הוא, הרי הוא כרשות אחת, ואם הוציא מזו חצי שיעור ומזו חצי שיעור חייב. אמר אפילו איכא פיסלא ביניהן, כיון שהוא חולק רשות לצמצו אפי' דלא כרמלית הוא וברשות היחיד רבא לטעמיה דאמר רשות שבת כרשות גיטין. אמר רב יוסף א' הואי ארבע אמות על ארבע אמות פלוג דאורי' רשותא לנפשיה, ואי לאו היא רשותא הויא, וקסבר רבא היא רשותא בשבת מיפסלא כי הכיז דמפלגא לענין גיטין. ופי' פיסלא, מקום כגון עמוד. גבזה עשהו ורחב ד'. כחול כדי לכוול עין אחת. וא"ר הונא שכן צנועות כוחלות עין אחת. הכין פירושה שכווחלת עין אחת ומכסה את העין האחרת ורואה לשוק וזרעה אחת מעניה. [וה] הונא הוא דמאנין לאו רב הונא. והוא דר' שמעון בן אלעזר אם להנשיא י' צענים אקוטנא (בעינות) שאנין גיטולא לצאת לשוק, ואן שם שוק לצאת אליו. חרסית כדי לעשות פי כור של צורפי זה, ר' יהודה אומר כדי לעשות טיטפוט. פירוש טיטפוט, גבושט או בנין בארץ ששופטין עליו את הקרייה. וג' טיטפוטין זה, ויש שמוכנין טפוט לכחול ומניחין עליו את קרייה וסומכין אותו לכחול. ומקשינן כי מכדי בשיעורא דשבת קא חזינו דר' יהודה קא מחייב ומפטע מן שיעורו דרבנן, דהא לענין מן לרבנן אלא בכדי לעשות חלאי לנפש ולכבהה, ור' יהודה מחייב אפילו על מה שנוטלין ממנו מדת מנעל לקטן. ומוקמינן להאי טפפוט לכירה קטנה קאמר, והוא בציר מן פי הכור של צורפי זהב.

^[1] לשון זה משולל הכנה וצריך תיקון.